

VAITELIAISUUSPYYNTÖ POISTETTU

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/EU:n Suda- niin kohdistamat pakotteet

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n neuvostossa valmistellaan uutta Sudania koskevan pakotejärjestelmän perustamista liittyen Sudanin konfliktiin. (Neuvoston asetus Sudanin vakautta ja poliittista siirtymää heikentävien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä). Tavoitteena on, että neuvosto tekisi päätöksen uuden pakotejärjestelmän perustamisesta loka-kuun 2023 aikana.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä, että Sudanin konfliktin osapuolet - Sudanin armeija (SAF) ja puolisolitaalliset Rapid Support Forces -joukot (RSF) - lopettaisivat välittömästi väkivallan ja vihollisuudet sekä sitoutuisivat pysyvään tulitaukoon, jotta neuvotteluita pysyvän tulitauon saavuttamiseksi voidaan jatkaa.

EU:n uuden pakotejärjestelmän avulla pyritään osaltaan taivuttelemaan konfliktin osapuolia pysyvään tulitaukoon, sen noudattamiseen ja aloittamaan rauhanneuvottelut.

Suomi tukee esitystä uuden EU:n Sudania koskevan pakotejärjestelmän perustamisesta. Pakotteiden on tarkoitus olla tarkasti kohdennettuja.

Suomi pitää tärkeänä, että EU pyrkii kohdentamaan pakotteensa ja minimoimaan niiden tahattomat vaikutukset, mukaan lukien vaikutukset humanitaariseen apuun. Pakotejärjestelmän ei tule pahentaa humanitaarista tilannetta, haitata tai viivästyttää humanitaarisen avun perille pääsyä tai pahentaa maan muutenkin jo heikkoa taloudellista tilannetta. Asettavien pakotteiden tehokkuuden takaamiseksi Suomi pitää tärkeänä, että pakotteita ja niiden toimeenpanoa koordinoidaan yhdessä samanmielisten kumppaneiden ja kolmansien maiden kanssa.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston asetuksella Sudanin vakautta ja poliittista siirtymää heikentävien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä sekä EU:n uudella Sudanin kohdistamalla pakotejärjestelmällä pyritään vaikuttamaan Sudanin konfliktin osapuolten taloudelliseen toimintaan, jolla konfliktia on rahoitettu. Sudanin taloudellisesta toiminnasta arviolta jopa 80% keskittyy Sudanin armeijan (SAF) ja Rapid Support Forces -puolisotilaallisten joukkojen (RSF) vaikutuspiirissä oleviin yrityksiin.

YK:n Sudanille asettamia pakotteita on sisällytetty osaksi EU:n lainsäädäntöä. Tämä jo voimassaoleva pakotejärjestelmä perustuu neuvoston päätökseen 2014/450/YUTP ja asetukseen (EU) N:o 747/2014, huomioiden niihin myöhemmin tehdyt muutokset. Kyseinen pakotejärjestelmä sisältää erilaisia pakotetyyppejä, joita ovat aseidenvientikielto sekä henkilöihin sovellettava maahantulo ja kauttakulkukielto EU:n alueella sekä henkilöihin ja yhteisöihin sovellettava varojen ja taloudellisten resurssien jäädyttäminen. Lisäksi pakotelistattuihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistetaan kielto asettaa varoja tai taloudellisia resursseja näiden saataville tai hyödynnettäviksi suoraan tai välillisesti.

EU on laajentanut YK:n asevientikieltoa Darfuriin koko Sudanin alueelle. Tämän ohella helmikuussa 2023 EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän kautta asetettiin pakotteita Wagner-ryhmään kuuluvia kohtaan.

Nyt perustettava pakotejärjestelmä laajentaa aiemmin jo käyttöön otettuja pakotteita. Uuden pakotejärjestelmän alla voidaan kohdistaa rajoittavia toimia henkilöihin, oikeushenkilöihin, yhteisöihin tai elimiin, jotka ovat vastuussa Sudanin rauhaa, vakautta tai turvallisuutta uhkaavista toimista tai politiikoista tai tukevat niitä tai hyötyvät niistä tai ovat osallistuneet niihin suoraan tai välillisesti; estävät poliittisen siirtymän uudelleenkäynnistämiseen tähtäävät toimet tai heikentävät niitä; estävät humanitaarisen avun toimittamisen, saatavuuden tai jakelun Sudanissa; osallistuvat Sudanissa sellaisten tekojen suunnitteluun, johtamiseen tai toteuttamiseen, jotka ovat ihmisoikeusloukkauksia tai -rikkouksia tai kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia.

Pakotejärjestelmä sisältää humanitaarisen vapautuksen, jolla pyritään minimoimaan haitalliset vaikutukset humanitaariseen apuun.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EU:n asettamia pakotteita koskevat päätökset perustuvat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 29 artiklaan. EU:n asettamia pakotteita koskevat asetukset perustuvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 215 artiklaan.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa. Euroopan parlamentti on ottanut kantaa Sudanin tilanteeseen 9.5.2023 täysitunnossa. Euroopan parlamentti hyväksyi kesäkuun täysitunnossa 14.6.2023 yhteisen päätöslauselmaesityksen Sudanin humanitaarisesta tilanteesta, jossa parlamentti kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita harkitsemaan kiireellisesti kohdennettuja pakotteita ihmisoikeusloukkauksista vastuussa olevia vastaan EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän kautta.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Aysu Shakir UM/ALI-40, aysu.shakir@gov.fi, 0295350219
Hanna Schneider, UM/ALI-40, hanna.schneider@gov.fi, 0295350551

Katariina Tervakangas, UM/KEO-70, Katariina.Tervakangas@gov.fi, 0295350954
Paavo Kotiaho UM/OIK-10, paavo.kotiaho@gov.fi, 0295351016

VAHVA-tunnus

EU/1018/2023